

Intern rapport VIOE

Merelbeke – Salisburylaan (R4)

Inhoudsopgave

1. Omschrijving van de onderzoeksopdracht
2. Locatie van het projectgebied
3. Historische en archeologische voorkennis
4. Archeologische waarnemingen
5. Besluit en aanbevelingen
6. Bibliografie

2011 – Merelbeke – R4 - Salisburylaan

11MeR4

2011/ 020

Administratieve fiche van het project

Opdrachtgever	Agentschap Wegen en Verkeer
Uitvoerder	VIOE
Naam vergunninghouder	Ameels Vera
Beheer en plaats van geregistreerde data en opgravingsdocumentatie	VIOE - Wallestraat 167 – 9700 Oudenaarde
Beheer en plaats van vondsten en monsters	/
Projectcode	2011/020
Site-naam	2011 – Merelbeke – Salisburylaan – R4
Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, plaats)	Oost-Vlaanderen – Merelbeke - Salisburylaan
Kadasterperceel (gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer(s))	Merelbeke, Afd. 1, Sectie A, perceelsnrs 784f, 787p
Begin- en einddatum van uitvoering van het onderzoek	11/02/ 2011 & 28/02/2011
Relaties	/
Trefwoorden	Oost-Vlaanderen - Merelbeke – Prospectie met ingreep in de bodem - Proefsleuvenonderzoek

1. Omschrijving van de onderzoeksopdracht

Via een publiek private samenwerking wenst het Agentschap Wegen en Verkeer van het Vlaams Gewest de voltooiing en de omvorming tot primaire weg II van het zuidelijk deel van de R4 in Gent en Merelbeke te realiseren. Deze werken noodzaken belangrijke ingrepen in de bodem.

Na adviesaanvraag bij Ruimte en Erfgoed Oost-Vlaanderen bleek voor het deelproject IV (Aansluiting E40-Merelbeke) archeologisch vooronderzoek noodzakelijk.

Een verkennend onderzoek door middel van proefsleuven werd opgestart door het Vlaams Instituut Voor Onroerend Erfgoed om het onderzoekspotentieel van dit terrein in te schatten.

2. Locatie van het projectgebied

Merelbeke is gesitueerd in Oost-Vlaanderen en heeft, als zuidelijke randgemeente van Gent, een oppervlakte van 1491 ha. Gelegen aan de Bovenschelde wordt het landschap er vooral gekenmerkt door opvallende hoogteverschillen tussen de vlakke alluviale Scheldevallei enerzijds en het variërend golvend reliëf, schommelend tussen 8 en 30 meter, anderzijds. De niet alluviale gronden vertonen er een grote bodemverscheidenheid variërend van zand tot zandleem.

Het projectgebied is gelegen langsheen de Salisburrylaan.

Het bodemtype wordt er op de bodemkaart omschreven als Sdc, een matig natte lemige zandbodem met sterk verbrokkelde textuur B-horizont.

Fig 1 : Kadastraal plan met aanduiding van de onderzoekszone – Merelbeke, Afd. 1, Sectie A, percelen 784f, 787p

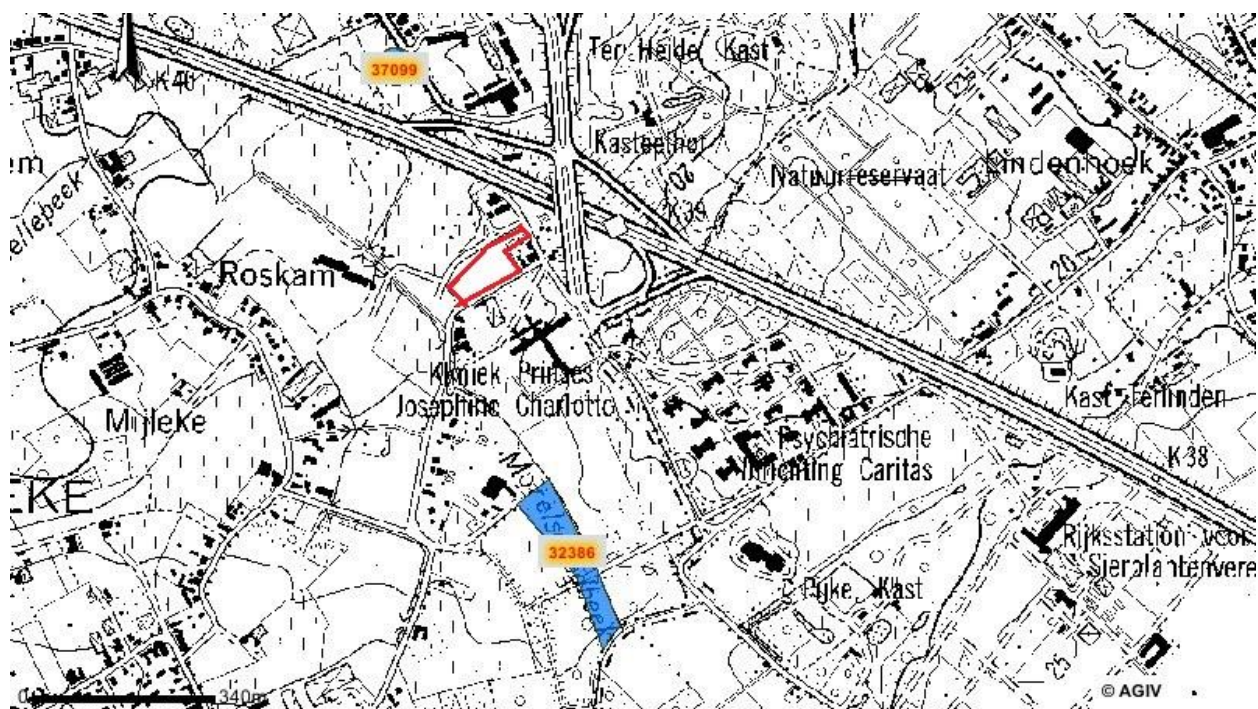

Fig. 2 : Topografisch plan met aanduiding van de geprospecteerde zone en CAI-locaties (id.37099 – id. 32386) in de omgeving.

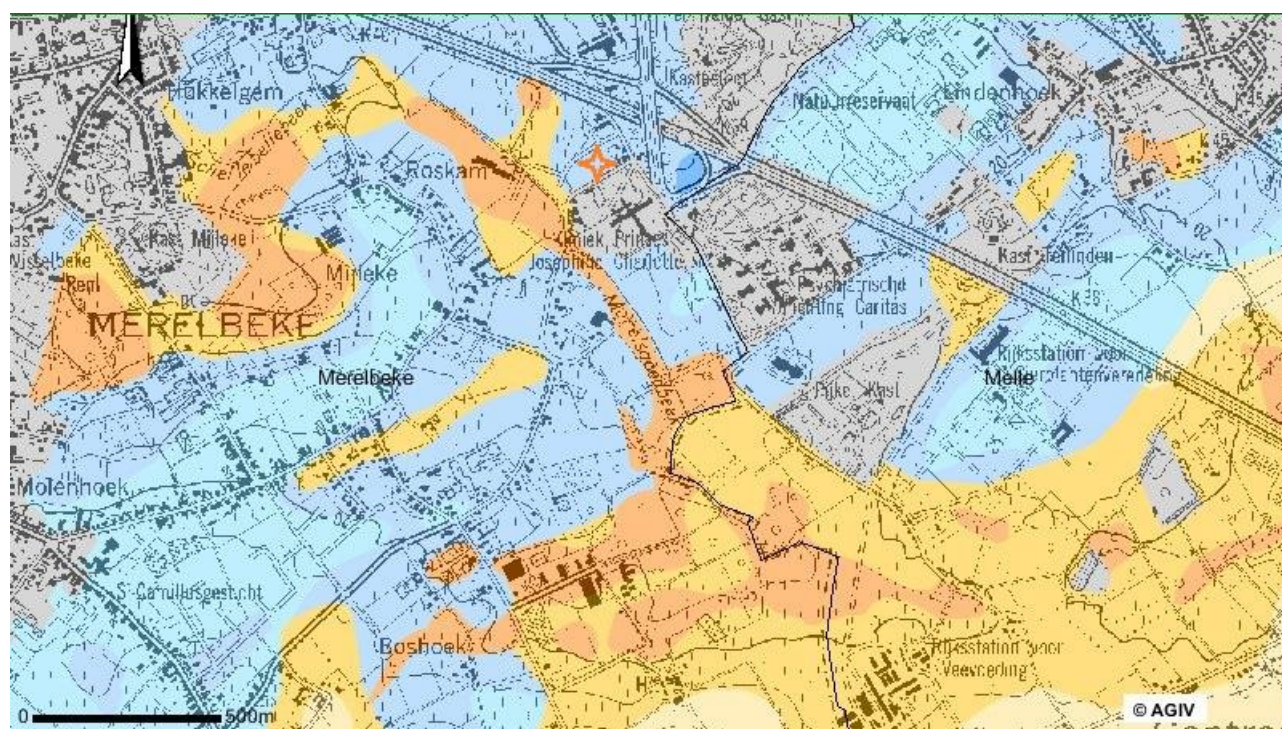

Fig. 3 : Bodemkaart met aanduiding van de locatie bodemtype Sdc

Fig 4 : Orthofoto met aanduiding van het geprospecteerde perceel/ aanduiding van de proefsleuven

3. Historische en archeologische voorkennis

Er zijn geen historische of archeologische bronnen gekend die een aanduiding geven van het mogelijke archeologische potentieel van deze zone.

De enige gekende gegevens in de onmiddellijke omgeving zijn 2 CAI-vermeldingen.

CAI locatie 37099 – Hier werden bij de aanleg van de carpoolparking een aantal oudere sporen , waaronder kuilen en paalgaten, opgemerkt bij terreinprospectie door de toenmalig provinciaal archeoloog, W. De CLercq. Door toedoen van een overijverig landbouwer werden deze spijtig genoeg vernield alvorens deze verder konden onderzocht worden.

CAI locatie 32386 – Hier werden 3 fragmenten van 3 gepolijste neolithische bijlen aangetroffen bij het verdiepen van de Morelsgoedbeek (Melle-beek)

Op de kaart van Ferraris is het onderzochte perceel te herkennen als een akkerperceel omringd door bomen en omgeven door het Cottelhoeckbosch.

Ook de atlas der buurtwegen (midden 19de eeuw) geeft een gelijkaardig beeld.

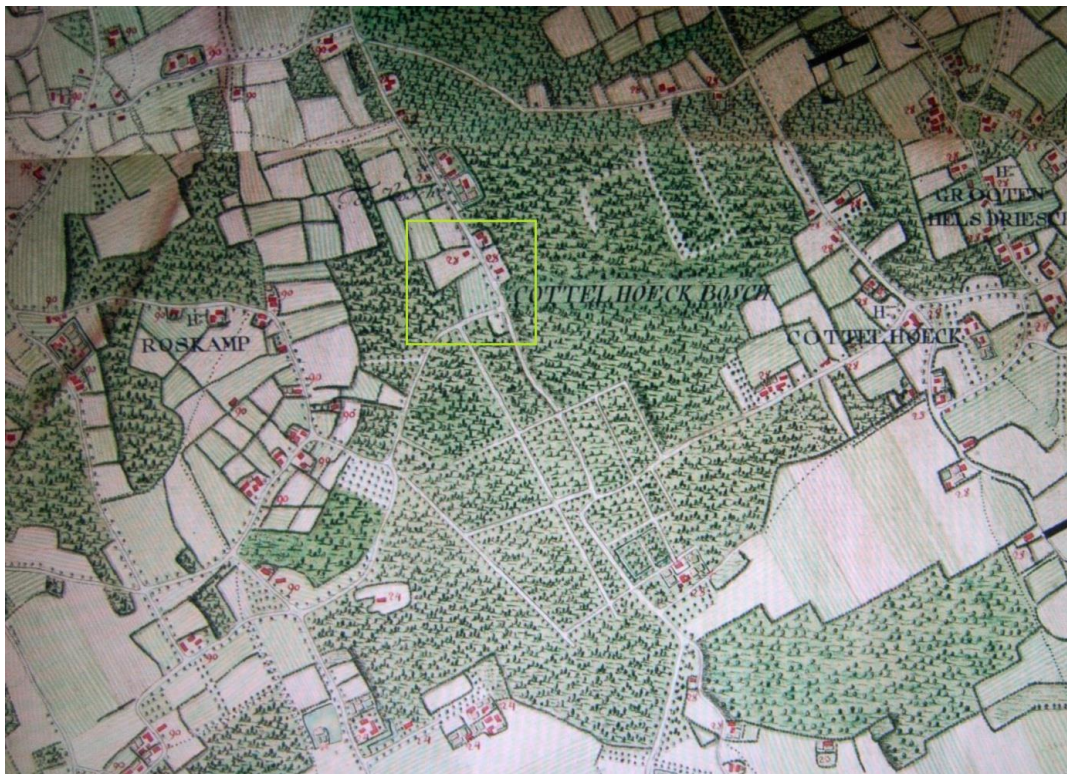

Fig. 5 : Ferrariskaart, 1777, Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, 47 Wetteren

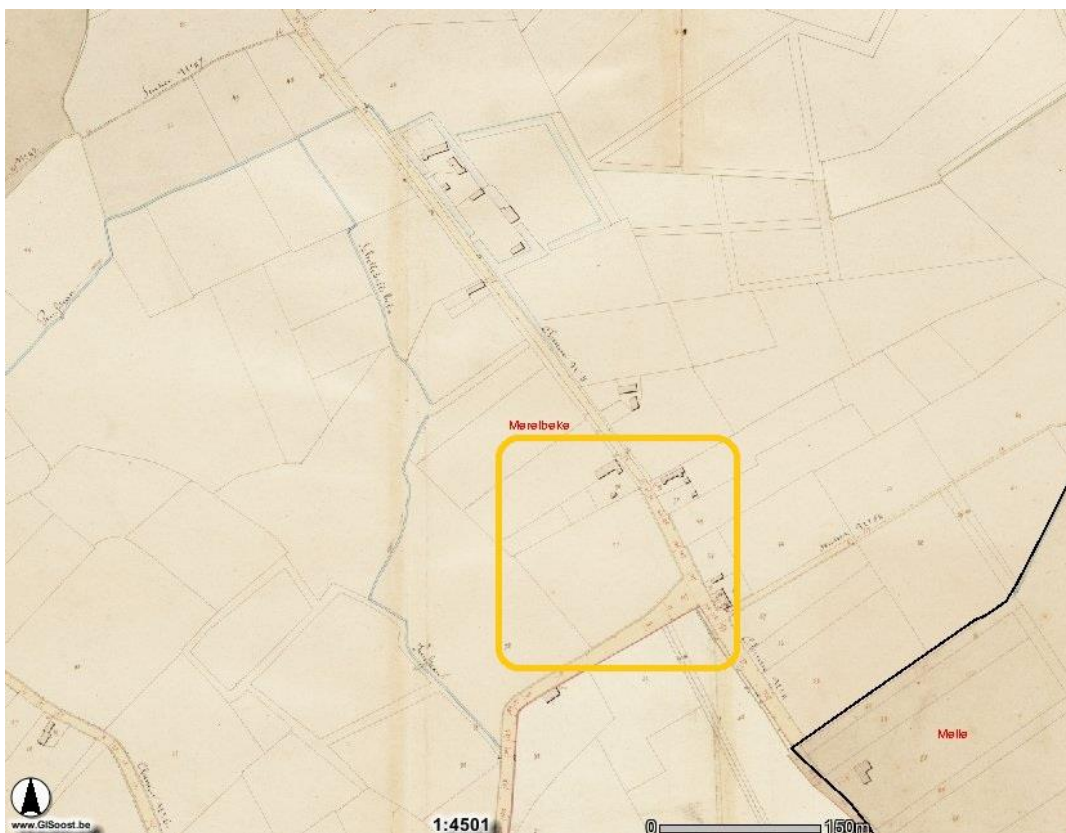

Fig 6: Atlas der buurtwegen (ca. 1840)

4. Archeologische waarnemingen

Op het terrein ca. 4000 m² werd één sleuf van drie meter breed en 46 meter lang in NO-ZW richting gegraven en 7 sleuven in NW-ZO richting van 1,80 meter breed en respectievelijk 62 meter, 62 meter, 58 meter, 50 meter, 41 meter, 34 meter en 24 meter lang.

Na het verwijderen van de teelaarde werd nagegaan welke sporen er zich in de ondergrond bevonden. Het bleek in hoofdzaak te gaan om natuurlijke en recente antropogene sporen. Zo werden in sleuf 1 ploegsporen, vergravingen in functie van het plaatsen van drainagebuizen en een recente waterleiding aangetroffen.

Gelijkaardige sporen (op de waterleiding na) werden ook in de andere sleuven vastgesteld.

Daarnaast werden vooral natuurlijke en bodemkundige fenomenen opgemerkt.

Verder werd in de sleuven 2 tot en met 7 aan de zuidzijde een gracht geregistreerd.

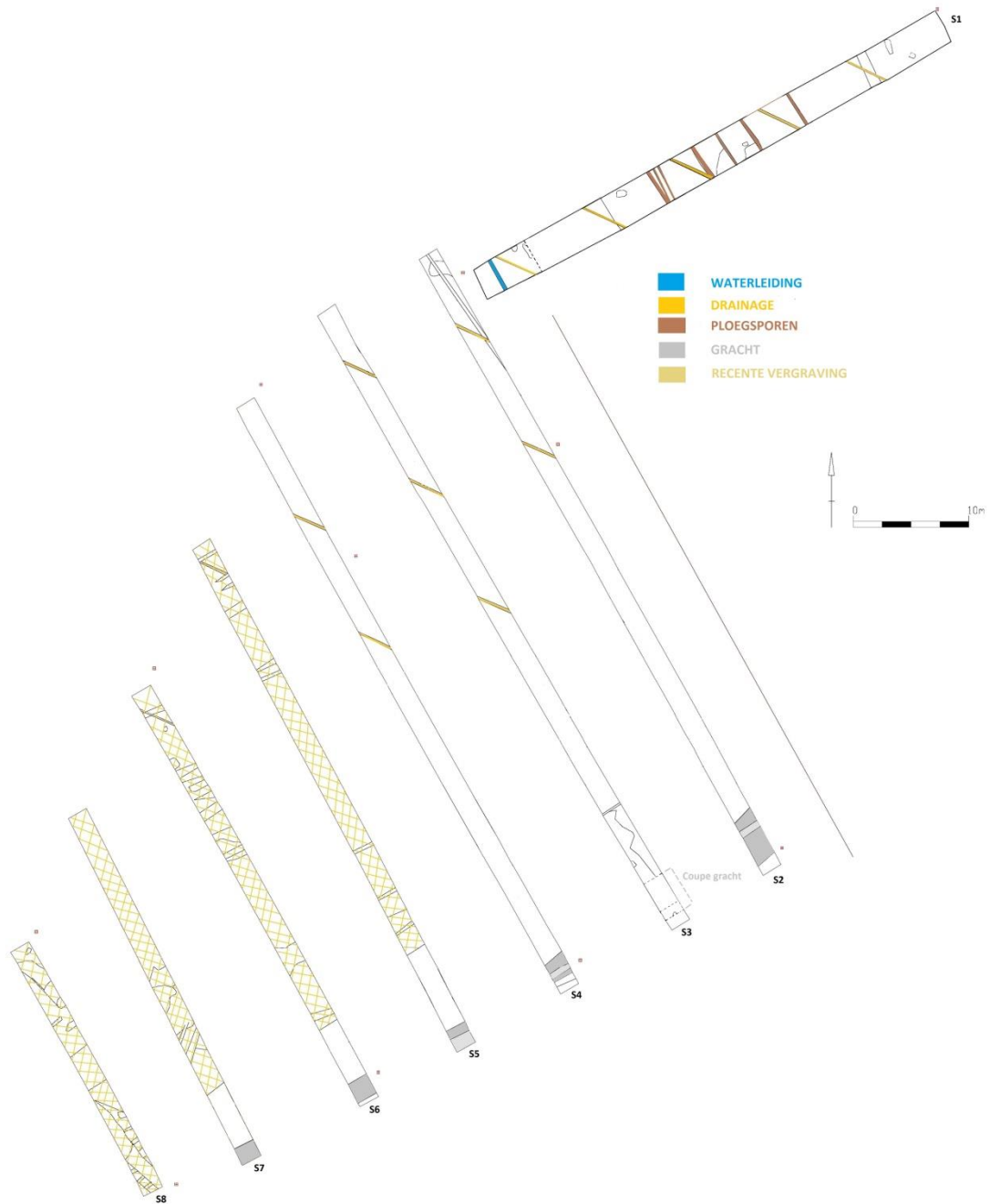
De gracht, bovenaan 2,5 meter breed, onderaan 0,85 m breed en 0,60 meter diep met vlakke bodem had een overwegend vrij homogene bruine lemige vulling. In deze vulling werd een recent glasfragment gerecupereerd. Deze structuur is in de post-middeleeuwse periode te plaatsen en verwijst naar de vroegere perceelsafbakening.

Op een aantal postmiddeleeuwse scherven na, aangetroffen in de teelaarde, werd geen ceramiek of botmateriaal aangetroffen in de aangelegde sleuven.

In sleuf 5 tot en met 8 was het bodemarchief sterk verstoord. De drie kortste, meest westelijk gelegen sleuven waren quasi totaal verstoord, hoogstwaarschijnlijk ten gevolge van recent terreinherstel bij de inrichting van het rond punt in de onmiddellijke omgeving.

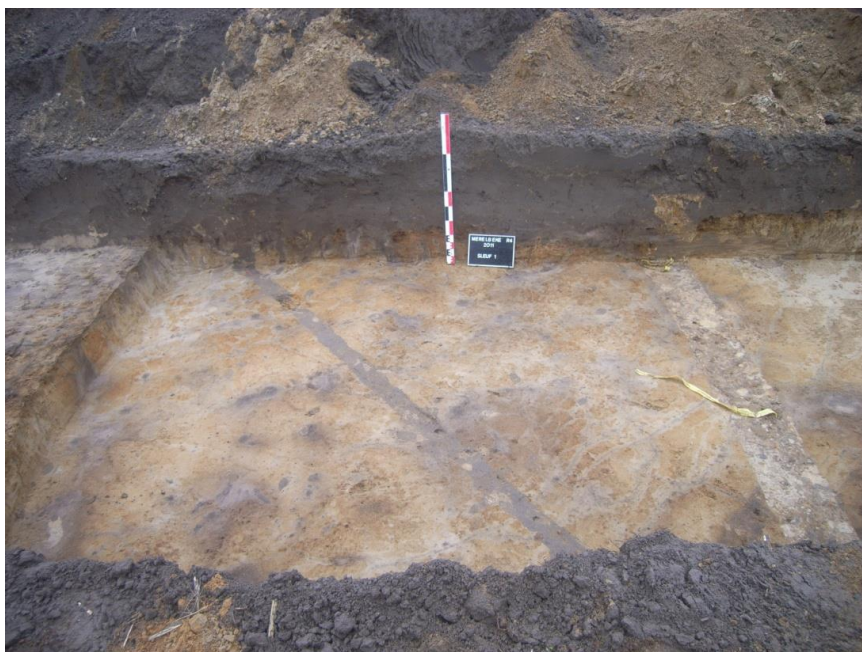
MERELBEKE - SALISBURYLAAN

R4

Overzicht sleuf 1

Detail sleuf 1 – Drainage – Waterleiding– Profielopbouw

Sleuf 3 - Coupe gracht

Overzicht sleuf 3 – bodemkundige fenomenen

Sleuf 6 - Verstoring van het bodemarchief door recente bodemingrepen.

5. Besluit en aanbevelingen

Op het terrein werden enkel recentere ingrepen en verstoringen opgemerkt. Er werden geen antropogene sporen waargenomen van middeleeuwse of oudere oorsprong. Een oostwest verlopende post-middeleeuwse gracht geeft de vroegere perceelsbegrenzing aan. Op basis van de bekomen prospectiegegevens blijkt verder onderzoek van dit terrein niet noodzakelijk.

6. Bibliografie

http://www.kbr.be/collections/cart_plan/ferraris/ferraris_nl.html

Bogaert C. & Verbeeck M. 1989: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Gent, Kantons Destelbergen - Oosterzele*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 12N2, Brussel – Turnhout

De Clercq W., 2001: Merelbeke. Archeologische begeleiding bij de heraanleg van de aansluiting van de E40 en de R4 en bij de aanleg van een carpoolparking. In; *De Kegel A., e.a., Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2000*, pp. 215.